

Täysistunto

Tiistai 20.10.2020 klo 16.30—17.47

2. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 139/2020 vp

Valiokunnan mietintö StVM 27/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 27/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Valiokunnan puheenjohtaja Lohi, esittelypuheenvuoro.

Keskustelu

16.31 **Markus Lohi kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen tässä sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta. Kysymyksessähän on tartuntatautilain lakimuutos, joka koskee oikeastaan erityisesti ravintolaliiketoiminnan rajoituksia.

Koronavirusepidemian aikana ravitsemistoimintaa on rajoitettu tartuntatautilain väliaikaisten säännösten nojalla tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Väliaikaisten säännösten voimassaolo päättyy 31.10.2020. Esityksen tavoitteena on jatkaa näiden säännösten voimassaoloa ensi vuoden helmikuuhun saakka. Tähän asiaan liittyen perustuslakivaliokunta ja talousvaliokunta ovat antaneet lausunnot sosiaali- ja terveysvaliokunnalle.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta yhtyy perustuslakivaliokunnan ja talousvaliokunnan käsitykseen siitä, että rajoitukset tulee kohdentaa ravitsemistoimintaan vain niillä alueilla ja siltä osin kuin se on välttämätöntä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi. Valiokunta katsoo niin ikään, että sääntelyssä on pyrittävä löytämään tasapaino taloudellisen toiminnan mahdollistamisen ja tartuntataudin leviämisen estämisen välillä.

Valiokunta tämän johdosta ja näiden lausuntojen johdosta tekeekin muutoksia erityisesti esitettyyn 58 a §:ään, jossa muutetaan sekä itse pykälän rakennetta että myös sisältöä. Pykälän 1 momentissa uuden muotoilun johdosta säädetään niistä ravitsemusliikkeen puhtauteen ja hygieniaan sekä asiakkaiden ohjeistukseen liittyvistä velvoitteista, joista on huolehdittava ehdotetun väliaikaisen lain voimassaolon aikana yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Tämä vastaa sisällöllisesti voimassa olevan lain 58 a §:n 4 momenttia.

Valiokunta esittää, että säännökseen lisätään asetuksenantovaltuutta koskevana edellytyksenä yleisvaarallisen tartuntataudin leviäminen alueen väestössä. Säännös asettaisi velvoitteen, jonka mukaan asetuksella säätäminen on mahdollista koskien niitä alueita, joilla tauti leviää kyseisen alueen väestön keskuudessa. Tämän edellytyksen punninta on siten tehtävä aluekohtaisesti. Valiokunta toteaa, että alueen määrittelyä ei ole säännöksessä ra-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2020 vp

jattu ja sillä voidaan tarkoittaa esimerkiksi maakuntaa, sairaanhoitopiiriä tai kuntaa riippuen välttämättömyyspunninnasta.

Valiokunta toteaa myös, että ravitsemusliikkeiden kattavaa määrittelyä erilaisiin ravitsemusliikkeisiin ei ole vakiintuneesti käytössä. Yleisvaarallisten tartuntatautien epidemioiden ja epidemioiden leviämisen torjunta perustuu tilastollisiin todennäköisyyksiin sekä riskien ennakkolliseen hallintaan. Tämän riskienhallinnan näkökulmasta merkityksellistä eri ravitsemusliikkeiden kohdalla on se, miten hallitaan asiakkaiden välisten kontaktien muodostumista. Perustuslakivaliokuntahan lausunnossaan edellyttää sitä, että näitä erilaisia rajoituksia säädettäessä ravintolat eroteltaisiin erilaisiin ravintolaluokkiin tai -tyyppeihin. Nykyistä sääntelymallia, jossa ravitsemisliikkeitä ei eriytetä, voidaan pitää perusteltuna sen yksiselitteisyyden vuoksi. Perustuslakivaliokunnan lausunnon valossa sosiaali- ja terveysvaliokunta arvioi, että sääntelyä on välttämätöntä muuttaa siten, että tiukemmat rajoitukset kohdistuvat sellaisiin ravitsemisliikkeisiin, joiden toiminnassa tartuntataudin leviämisen riskin kannalta merkitykselliset ihmisten väliset kontaktit suurella todennäköisyydellä lisääntyvät kyseisissä tiloissa.

Koska sosiaali- ja terveysvaliokunta katsoo, että koronavirusepidemia on Suomessa sellaisessa vaiheessa, että rajoitukset ovat edelleen välttämättömiä, ja koska perustuslakivaliokunta edellytti rajoitusten kohdentamista erilaisiin ravitsemisliikkeisiin välttämättömyyden perusteella, on lakiin otettava vakiintuneiden ravitsemisliiketyyppien määrittelyjen puutteesta huolimatta säännökset siitä, että tiukimmat rajoitukset kohdistetaan koronavirusepidemian torjunnan näkökulmasta sellaisiin ravitsemisliikkeisiin ja ravitsemistointoihin, joihin liittyy suuri todennäköinen riski asiakkaiden välisten kontaktien syntymiseen.

Edellä todetuista syistä ehdotetussa säännöksessä ravintolat eriytetään asiakasmäärältään liittyvän asetuksenantovallan suhteen siten, että lain sallima tiukempi asiakasmäärän rajoitus kohdistetaan sellaisiin ravitsemisliikkeisiin, joiden pääasiallisena ravitsemistointina on tarjota yleisölle maksusta myyjän tiloissa elintarvikelaissa tarkoitetussa elintarvikehuoneistossa alkoholijuomia. Ehdotetun pykälän 2 momentin mukaan näissä ravitsemisliikkeissä asiakasmäärän rajoitus olisi enintään 50 prosenttia suurimmasta asiakas- tai henkilömäärästä ja muissa ravitsemisliikkeissä vastaava rajoitus olisi enintään 25 prosenttia.

Valiokunta haluaa erikseen mietinnössään todeta, että toiminnan pääasiallisuutta ei valiokunnan näkemyksen mukaan ole tarkoitus arvioida yksistään perustuen esimerkiksi määrälliseen tai taloudelliseen osuuteen myynnistä vaan punninta tulee tehdä ensisijaisesti ravitsemisliiketoiminnan luonteen perusteella. Siten ratkaisevaa säännöksen soveltamisen kannalta ei olisi esimerkiksi alkoholijuomien osuus liikevaihdosta, vaan olennaista olisi ravintolan toiminnallisuuteen liittyen se, kokoontuvatko asiakkaat kyseiseen ravitsemisliikkeeseen pääasiassa aterioimaan omissa pöytäseurueissaan vai ovatko ravitsemisliikkeet toimintaperusteiltaan sellaisia, että niiden pääasiallinen ravitsemisliiketoiminta on alkoholijuomien myyntiä. Meillä on myös ravintoloita, jotka saattavat päiväsaikaan harjoittaa, voi sanoa, lounasravintolatoimintaa ja sitten ilta-aikaan muuttua luonteeltaan toisenlaisiksi ravintoloiksi, ja tämä huomioidaan myös tässä valiokunnan mietinnössä.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan mietinnössä ehdotetaan pykälään myös uutta 7 momenttia, jossa säädetään polttonesteiden jakeluaseman yhteydessä toimivien ravitsemisliikkeiden osalta, etteivät niitä koske 3 momentin aukioloaikojen rajoitukset. Talousvaliokunta on lisäksi kiinnittänyt huomiota satamasta ilta-aikaan lähtevien alusten ravitsemis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2020 vp

palveluiden vaikeutumiseen sääntelyä sovellettaessa. Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitääkin perusteltuna, että nämä ravitsemisliikkeet eriytetään pykälässä todetusti muista ravitsemisliikkeistä, koska niiden toiminta poikkeaa aukioloaikojen osalta olennaisesti muista iltaja yöaikaan toimivista ravitsemisliikkeistä. Kyseisten ravitsemisliikkeiden aukioloaikojen rajoituksilla ei voida katsoa olevan epidemian torjunnan näkökulmasta vastaavaa merkitystä kuin muiden iltaja yöaikaan toimivien ravitsemisliikkeiden. Asiakkaat asioivat huoltamoiden yhteydessä toimivissa ravitsemisliikkeissä pääasiallisesti hyvin lyhytaikaisesti liittyen matkustamiseen ja tieliikenteessä tapahtuvaan kuljetustoimintaan.

Arvoisa puhemies! Tässä pääosin ne keskeiset muutokset, jotka valiokuntakäsittelyssä on tehty hallituksen esitykseen liittyen. Haluan erikseen todeta, että tämä sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö oli yksimielinen, mikä on siinäkin mielessä arvokasta, että kun ollaan säättämässä, voi sanoa, poikkeuksellisesti rajoituksia elinkeinotoimintaan ja elinkeinovapauteen, on hyvä, että kykenimme valiokunnassa muodostamaan yhteisen näkemyksen siitä, mitkä rajoitukset ovat järkeviä ja kohtuullisia ja — kuten perustuslakivaliokuntaakin vaatii — välttämättömiä kussakin epidemiatilanteessa.

16.41 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Näyttää todennäköiseltä, että koronapandemian kanssa joudutaan elämään ainakin vielä pitkälle ensi vuoteen. Epidemian pitkittyminen aiheuttaa terveysongelmien lisäksi taloudellisia haasteita ja sosiaalisia ongelmia sekä kiristää itse kunkin jaksamiskykyä. Pitkittynyt koronapandemia asettaa myös ennennäkemättömiä haasteita lainsäädännölle, lainvalmistelulle ja lakeja toimeenpanevalle virkakunnalle. On haaste löytää tavat säätää välttämättömistä rajoitustoimenpiteistä niin, että huomioidaan perusoikeudet ja vapaudet, vältetään tarve turvautua valmiuslakiin ja aiheutetaan mahdollisimman vähän taloudellisia ja sosiaalisia ongelmia. On myös haastavaa yhteensovittaa tarve rajoitusten ja viestinnän selkeyteen ja toisaalta rajoitustoimien alueelliseen eriyttämiseen paikallisen epidemiatilanteen mukaan. Tehtävää ei helpota tarve toimia ripeästi nopeasti muuttuvassa epidemiatilanteessa.

Arvoisa puhemies! Me tiedämme, että tilanteissa, joissa ihmiset tulevat yhteen tiiviisti samaan tilaan, voi tauti levitä. Tauti on niin Suomessa kuin maailmallakin levinnyt alkoholin myyntiin keskittyvissä baareissa ja yökerhoissa. Tarve asettaa rajoituksia ravintolatoiminnoille on siis ilmeinen. Kuitenkin tiedämme, että ravintoloita on hyvin erityyppisiä, joten toimintaan liittyvät riskit ovat myös hyvin erilaisia. Tiedämme myös, että ravintolat ovat merkittäviä työllistäjiä ja ihmisille tärkeitä palveluita. Myös epidemiatilanne eri puolilla maata vaihtelee huomattavasti.

Näiden tarpeiden ja odotusten ristiaallokossa sote-valiokunta laati mietintönsä ravintoloiden koronarajoitusten jatkosta. Viime viikon torstaina perustuslakivaliokunta edellytti, että hallituksen esitystä on muutettava huomattavasti, jotta laki voidaan säätää normaalisissa säätämisyksityksessä. Perustuslakivaliokunta edellytti, että rajoitustoimenpiteistä päätetään lähtökohtaisesti alueellisesti. PeV edellytti lakiin perussäännökset rajoitusten alueellisesta välttämättömyydestä sekä siitä, millä edellytyksillä ravitsemisliikkeiden on lyhennettävä aukiolo- ja anniskeluaikaa sekä asiakasmääriä. Lisäksi PeV edellytti, että rajoitustoimenpiteistä on säädettävä erityyppisten ravitsemisliikkeiden osalta erityisesti siten, että rajoitukset ovat välttämättömiä juuri niissä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunta teki perustuslakivaliokunnan edellyttämät muutokset liittyen alueellisuuteen ja ravitsemisliikkeiden erotteluun sekä perusoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2020 vp

keusrajoituksilta edellytettävän välttämättömyyden, oikeasuhtaisuuden ja täsmällisyyden huomioimiseksi. Mietinnössä edellytetään, että ravitsemustoiminnan harjoittajan tulee huolehtia riittävästä väljyydestä ja hygieniasta. Jos tartuntataudin leviämisen estämiseksi on välttämätöntä, voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää tarkemmin kyseistä aluetta koskien ravitsemusliikkeen asiakaspaikkamäärään ja aukioloaikaan liittyvistä rajoituksista. Niiden ravintoloiden, joiden pääasiallisena ravitsemustoimintana on tarjota alkoholijuomia, asiakasmäärää voidaan asetuksella rajata enintään 50 prosenttia. Muiden ravitsemusliikkeiden asiakasmäärää saa rajoittaa enintään 25 prosenttia. Asetuksella voidaan myös rajoittaa yöaikaisia aukiolo- ja anniskeluaikoja. Valtioneuvoston asetuksella säädettyjen asiakaspaikkoja ja aukiolo- ja anniskeluaikoja koskevien rajoitusten on oltava välttämättömiä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi kullakin alueella sekä sellaisissa ravitsemusliikkeissä, joita rajoitukset koskevat. Lisäksi mietinnössä säädetään niin sanottu huoltoasemapoikkeus, eli aukioloaikojen rajoitukset eivät koske huoltoasemaruokaloita tai satamaravintoloita.

Arvoisa puhemies! Erilaisten ravintoloiden erottelu on ollut haastava tehtävä, koska voimassa olevassa lainsäädännössä ei muutoin ole eroteltu erilaisia ravitsemusliikkeitä. Aukottoman määrittelyn tekeminen on mahdotonta, mutta myös perustuslakivaliokunta ehdottomasti edellytti erilaisten toimijoiden erottelua riskiperusteisesti, minkä StV eli sosiaali- ja terveysvaliokunta on mietinnössään pyrkinyt tekemään ja kuvaamaan. Tulkintaongelmia valitettavasti varmaankin silti lain toimeenpanossa tulee. Poliittisesti ja yritysten kannalta syntynyt yksimielinen ratkaisu on hyvä ja tärkeä. Haluan kiittää kaikkia lain valmisteluun ja päätöksentekoon osallistuneita. Lain hyväksymisen jälkeen katseet kääntyvät valtioneuvoston asetuksiin, joille tämä laki luo raamit, sekä tietenkin lain ja asetusten käytännön soveltamiseen. — Kiitos.

16.46 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät kansanedustajat! Käsittelyssä on valiokunnan mietintö 27/2020 eli hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta. Tässä on kysymyksessä ravitsemusliikkeiden toiminnan rajoittaminen tartuntatautilain väliaikaisten säännösten ja niiden nojalla annettujen valtioneuvoston asetusten mukaisesti.

Arvoisa rouva puhemies! Haluan kiittää sosiaali- ja terveysvaliokuntaa, niin puheenjohtajaa kuin myös jäseniä, asian ja tämän lakiesityksen hyvästä käsittelystä ja siitä, että pysyimme saavuttamaan yksimielisen mietinnön. Erityisesti kiitän siitä, että myös oppositiot, perussuomalaisten eduskuntaryhmän edustajia ja heidän kantojaan kuultiin huolellisesti ja saimme myös ajatuksiamme tähän mietintöön läpi.

Tämän mietinnön pohjahan perustuu perustuslakivaliokunnan lausuntoon, jossa toivottiin ja esitettiin, että näiden rajoitusten on oltava välttämättömiä ja oikeasuhtaisia eli selkokielellä sanottuna siellä, missä ei ole tartuntoja vaikkapa viikkokausiin, ei ole perusteltua pitää ravintoloita suljettuna vain varmuudeksi. Lisäksi perustusvaliokunta otti kantaa siihen, kuinka paljon elinkeinovapautta pystytään rajoittamaan.

Arvoisa rouva puhemies! Tässä lakiesityksessä kohdistuu ravintoloihin erilaisia rajoituksia sen perusteella, mikä ravitsemusliikkeen pääasiallinen tarkoitus on. Tiukat rajoitukset kohdennetaan niihin ravintoloihin, joiden ensisijainen tarkoitus on alkoholijuomien tarjoaminen, ja näitähän ovat yökerhot, anniskelubaarit ja pubit. Näissä myös asiakasmääriä voidaan rajoittaa 50 prosenttia eli puoleen maksimimäärästä. No, sen sijaan sitten ruokaravintoloiden, kahvioiden ja lounasravintoloiden asiakasmääriä voidaan rajoittaa enintään 25

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2020 vp

prosenttia kokonaismäärästä. Lain mukaan nämä rajoitukset ovat lähtökohtaisesti voimassa niillä alueilla, joilla ne ovat välttämättömiä. Eli nyt katsomme siihen kokonaistilanteeseen Suomessa: missä on tartuntoja, siellä rajoitetaan — missä ei ole tartuntoja, siellä ei ole välttämätöntä rajoittaa.

Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaiset ovat erittäin tyytyväisiä siitä, että huoltoasemat jäävät aukiolorajoitusten ulkopuolelle. Jo viime keväänä, kun käsitelimme tartuntatautilakia, perussuomalaiset esittivät lausumaa, jossa toivottiin, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla mahdollistetaan raskaan liikenteen käyttämien taukopaikkojen ympärivuorokautinen aukio. Nyt tällä lakiesityksellä tämä tapahtuu, eli raskaan liikenteen käyttäjät, työmaaliikenne yöaikaan, taksikuskit ja pelastustoimi pystyvät pitämään taukonsa ja käyttämään huoltoasemia.

Sain juuri tänään viestin naisrekkakuskilta, ja hän kysyi minulta: ”Minne meidän rahtareiden on mentävä yöaikaan, koska kaikki paikat ovat kiinni?” Todellakin, me emme kaikki edes tiedä sitä, miten monipuolisesti huoltoasemat tarjoavat palvelujaan muun muassa rahtareille. Siellä on pesutiloja, suihkuja ja pysähtymistaukopaikkoja, joissa he pystyvät kesken työvuorojensa käymään esimerkiksi suihkussa. Tämä on erittäin tärkeä asia, ja tästä täytyy olla hyvin kiitollinen.

Arvoisa rouva puhemies! Emme kuitenkaan voi sulkea silmiämme tässä koronavirus-epidemiatilanteessa. Me olemme kuitenkin siinä vaiheessa, että tartunnat lisääntyvät, ja meidän kaikkien tulee sitoutua siihen, että toimimme varovasti, toimimme huolellisesti: muistamme kasvomaskit, muistamme käsihygienian ja muistamme sen turvavälin. Nämä ovat niitä ohjeita, joita me jokaiselle Suomen kansalaiselle täältä eduskunnasta annamme. Koronavirusepidemian leviäminen ja sen ehkäisy ovat meidän omissa käsissämme, eli noudatetaan niitä ohjeita ja turvataan sitä turvallista tulevaisuutta ja hyvää huomista meille kaikille.

Nyt näillä rajoituksilla ja näillä toimilla, mitä sosiaali- ja terveysvaliokunta tänään linsasi, annamme myös yrityksille ja elinkeinonharjoittajille mahdollisuuden toimia ja pitää työntekijät siellä työpaikoillaan ja samalla myös raskaan kaluston toimijoille mahdollisuuden pitää taukonsa turvallisesti kesken työvuorojen. — Kiitos.

16.51 Mia Laiho kok: Arvoisa rouva puhemies! Suomessa koronatartunnat ovat kesän suvantovaiheen jälkeen lähteneet uuteen kasvuun. Tartuntatautilaissa on ollut väliaikaisia säännöksiä, joiden nojalla on ravintoloiden toimintaa voitu rajoittaa. Näiden väliaikaisten säännösten voimassaolo päättyy 31. lokakuuta.

Perustuslakivaliokunta piti jo lausunnossaan toukokuussa ongelmallisena sitä, että hallituksen esityksen perusteluissa ei ole yksityiskohtaisesti tarkasteltu kunkin ehdotetun toimenpiteen välttämättömyyttä ja oikeasuhtaisuutta. Nyt perustuslakivaliokunta tuoreessa lausunnossaan lausui, että rajoitusten alueellisen eriyttämisen puuttuminen on ongelmallista erityisesti perusoikeusrajoitusten oikeasuhtaisuuden kannalta, ja perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan on vaikea oikeudellisesti kestäväällä tavalla perustella, miksi ravintolatoiminnalle oli välttämätöntä asettaa samanlaisia rajoitteita korkean ja leviävän tartuntatautilanteen alueilla ja alueilla, joilla epidemiaa ei käytännössä ole. Perustuslakivaliokunta antoi tiukat raamit sille, miten lakiesitystä pitää muuttaa, jotta se huomioi perustuslain näkökulmat ja erityisesti elinkeinovapauden ja siihen liittyen myös omaisuuden suojan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2020 vp

Ravitsemisalaan kohdennettujen rajoitusten taustalla on tietenkin huoli ihmisten terveydestä. Tartuntatautilanne on huomioitava kaikissa tilanteissa, ja rajoituksia on voitava kiivistää tai helpottaa epidemiatilanteen mukaisesti ja alueellinen tarkastelu huomioiden.

Valiokunnassa käytiin erittäin rakentava ja hyvä keskustelu ratkaisuvaihtoehdoista, millä tavalla voitaisiin nyt käsittelyssä ollutta määräaikaista tartuntatautilain muutosta tehdä sellaiseen suuntaan, että se myös perustuslain kriteerit täyttää, ja sitä tehtiin hyvin rakentavassa valossa. Ensinnäkin asiakasmääriin haluttiin tarkennusta ja siihen alueellisuuteen ja myöskin erityyppisten ravitsemisliikkeiden osalta luokittelua. Kaikkien rajoitusten lähtökohtana olisi se, että niiden pitää olla välttämättömiä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Jätettiin myös mahdollisuus asetuksella määritellä lisää tarkempia määräyksiä alueille.

Talousvaliokunta piti lausunnossaan myös tärkeänä, että rajoitussääntely on tarkkaraista ja kohdistuu sellaisiin toimintoihin, joiden rajoittamisen on todettu olevan kaikkein vaikuttavinta viruksen leviämisen ehkäisemiseksi. Talousvaliokunta nosti myös esille yhteiskunnan ympärivuorokautista toimintaa palvelevan ravitsemistoiminnan ja sen huomioimisen lakiesityksessä.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta toteaa mietinnössään, että nyt käsillä olevassa hallituksen esityksessä on kyse ainoastaan tartuntatautilain väliaikaisia ravitsemisliikkeiden rajoituksia koskevasta sääntelystä ja siten myös sen aineisto rajautuu kapeasti vain kyseisiin säännöksiin. Valiokunta pitää välttämättömänä, että aluehallintoviranomaisilla ja tartuntatauti- viranomaisilla on riittävät resurssit käytössään yleisvaarallisen tartuntataudin valvontaan ja muihin viranomaistehtäviin. Valiokunta korostaa myös alueellisen ja valtakunnallisen tiedon avointa jakamista tartuntatautilanteesta ja jäljitystiedoista.

Mietinnössään valiokunta myös toteaa, että alueen määrittelyä ei ole tässä säännöksessä rajattu ja alueilla voidaan tarkoittaa maakuntaa, sairaanhoitopiiriä tai kuntaa riippuen välttämättömyyspunninnasta. Riskinhallinnan näkökulmasta on myös merkityksellistä eri ravitsemisliikkeiden kohdalla se, miten hallitaan asiakkaiden välisten kontaktien muodostumista, kun mietitään myös erilaisia ravintolatyyppejä ja niihin liittyviä riskejä. Esimerkiksi riskitilanteita ovat ne, missä ihmisten välisten sosiaalisten kontaktien ja fyysisen läheisyyden muodostumista tapahtuu, esimerkiksi tanssiminen tai laulaminen, jotka voivat olla merkityksellisiä tartuntataudin leviämiskäytännön todennäköisyyden kannalta.

Valiokunta päätyi luokittelemaan ravintoloiden toimintaa liittyen siihen, mihin niitten pääasiallinen ravitsemistoiminta liittyy — onko se ruokailua vai alkoholin tarjontaa — ja sen perusteella määrittelemään asiakaspaikkamäärärajoitukset 50 prosenttiin tai 25 prosenttiin. Huomioitiin myöskin se, että ravintola voi olla päivällä lounaskäytössä toisentyyppisessä toiminnassa kuin illalla. Onkin sen takia tärkeää huomioida eri ravintolatyypit myös alueen sisällä.

Aukiolo- ja anniskeluaikojen suhteen oli tärkeää meille kokoomuksessa, että tulee tarkemmin määriteltä, millä tavalla nämä aukioloajat rajoittavat ravintoloita. Valiokunnan mietinnössäkkin huomioitiin se, että tämä on maksimirajoitus ja sitä voidaan siitä pienentää ja pitää olla aina välttämättömyysperuste, niin että tämä ei automaattisesti tarkoita rajoitusaikaa vaan se aina katsotaan välttämättömyysperustein.

Samoin oli tärkeää, että ilta-aikaan lähtevien risteilyalusten ja ilmailualusten osalta huomioidaan, ettei aseteta suomalaisia aluksia kilpailultaan epäedulliseen asemaan muiden maiden lipun alla seilaaviin nähden.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2020 vp

16.58 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Ravitsemisliikkeiden rajoitukset ovat tässä esityksessä alueellisia, koska epidemia vaihtelee alueellisesti. Rajoitusten arvioinnissa on kuitenkin hyvä huomioida koko maan ja etenkin naapurialueiden epidemiatilanne, jottei epidemia leviä alueelta toiselle. Rajoitusten on oltava lisäksi perustuslakivaliokunnan vaatimusten mukaisesti välttämättömiä epidemian leviämisen estämiseksi.

Aukioloaikoja voidaan säädellä sellaisissa rajoissa, että illan sulkemisaikaa ei millään alueella, vaikka epidemia olisi voimakas, saa rajoittaa varhaisemmaksi kuin kello 23 ja anniskeluaikaa varhaisemmaksi kuin kello 22. Tätä myöhäisempi aukiolo- ja anniskeluaika tulee kyseeseen, kun epidemia on lievempi tai kokonaan laantunut. Nämä aukioloaikojen rajoitukset eivät koske huoltoasemien ravintoloita eivätkä myöskään kansainvälisessä liikenteessä olevien vesi- ja ilma-alusten anniskelua.

Vastaavasti asiakaspaikkojen määrärajoitus voi olla enintään 50 prosenttia pääasiallisesti alkoholin myyntiin perustuvissa ravintoloissa sellaisilla alueilla, joilla epidemian tilanne näin välttämättä edellyttää. Muissa ravintoloissa asiakaspaikkojen maksimirajoitus voi olla enintään 25 prosenttia. Tiukimmat rajoitukset kohdistetaan koronavirusepidemian torjunnan näkökulmasta täten sellaisiin ravitsemisliikkeisiin ja ravitsemistoimintoihin, joihin liittyy suuri todennäköinen riski asiakkaiden välisten kontaktien syntymiseen.

On hyvä huomioida, että nyt käsillä olevassa hallituksen esityksessä on kyse ainoastaan tartuntatautilain väliaikaisia ravitsemisliikkeiden rajoituksia koskevasta sääntelystä. Parhaillaan on valmisteilla tartuntatautilain laajempi uudistus liittyen koronaepidemian torjuntatoimissa esiin tulleisiin tartuntatautilain muutoksiin. Kyseisessä tartuntatautilain muutosten laajemmassa valmistelussa tulee punnita huolella nyt ehdotetun väliaikaisen sääntelyn suhde muihin tartuntatautilain muutoksiin liittyen erityisesti mahdollisiin kokoontumista koskeviin rajoituksiin tai niihin liittyviin toimivaltuuksiin sekä mahdollisiin muun elinkeinotoiminnan rajoituksiin.

Arvoisa puhemies! Tämä mietintö oli todellinen ryhmätyön tulos koko valiokuntajoukueelta. Vaikka perustuslakivaliokunnan tehtävänanto oli haasteellinen, on erittäin tärkeää, että valiokunnassa saatiin yksimielinen päätös aikaiseksi. Tämä esitys sekä mahdollistaa jatkossa koronaepidemian torjunnan että huomioi ravintolaelinkeinon toimintamahdollisuudet kohtuullisesti.

17.01 Kaisa Juuso ps: Arvoisa rouva puhemies! Jos palataan ajassa hieman taaksepäin ja mietitään sitä viime kevättä, kun epidemia rantautui Suomeen, niin eduskunnan oli aika kiireässä aikataulussa tehtävä isoja ratkaisuja, jotta turvataan suomalaisten terveys. Siinä vaiheessa ravintolatoimintaa rajoitettiin todella rankalla kädellä, minkä seurauksena epidemia saatiin Suomessa pysähtymään, mutta taloudellinen ahdinko seurasi monelle ravintolayrittäjälle.

Jo viime keväänä perustuslakivaliokunta huomautti siitä, että rajoitusten pitäisi kohdistua vain niihin alueisiin, joissa epidemia leviää, eli se on epidemiologisin perustein tarpeellista ja välttämätöntä. Näin ei kuitenkaan tapahtunut. Sen sijaan meillä on nytten käsissämme uusi esitys — tämä on jatko edellisille rajoitustoimenpiteille — ja tässä valiokunta on nyt todellakin kuunnellut hyvin tarkasti, lukenut perustuslakivaliokunnan lausunnon ja vaatimuksen siitä, että rajoitusten pitää olla täsmällisiä ja oikeasuhtaisia ja kohdistua vain niille alueille, joissa se on välttämätöntä. Tällä tavoin löydetään tasapaino näiden terveyteen perustuvien rajoitusten ja taloudellisten vahinkojen välillä, eli yritetään koh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2020 vp

distaa ne rajoitukset vain sinne, missä ne ovat välttämättömiä, jotta ravintolayrittäjät eivät sitten joudu konkurssiin koko Suomessa ihan turhaan.

Nyt on alkanut tulemaan somen ja sähköpostin kautta tällaisia viestejä, että skipatkaa kaikki koronarajoitukset, ei ole mitään koronaa, tämä on ihan höpöhöpöjuttua ja näin pois-päin. Mutta täytyy yleisönkin ymmärtää, että politiikko ei voi näin tehdä, koska meillä on myöskin vastuu. Meidän täytyy seurata, mitä maailmalla tapahtuu, mitä muissa maissa tapahtuu, koska Suomi ei ole mikään yksinäinen saari ja se, mitä tapahtuu muualla, voi ihan hyvin tapahtua myöskin täällä Suomessa. Sen takia meidän on oltava täällä hereillä, meidän on turvattava niin hyvin kuin vain osaamme suomalaisten terveys ja turvallisuus, kuten myöskin elinkeinon harjoittamisen vapaus.

Tässäkin esityksessä, mikä meillä nyt on, on valtioneuvoston asetuksella mahdollista rajoittaa elinkeinon vapautta, ja nimenomaan ne, jotka tässä nyt varmasti eniten tulevat kärsimään, ovat yökerhojen pitäjät, baarit ja pubit. Mutta nyt me tiedämme myöskin sen, että ne tilanteet, joissa tämä tarttuu, sijoittuvat enimmäkseen sinne aamuyön alkoholinhuuruihin tunteihin, ja sen vuoksi pidän näitä rajoituksia perusteltuina. Perussuomalaiset kuitenkin katsovat, että niistä aiheutuvat taloudelliset menetykset tulee sitten korvata ravintolayrittäjille.

17.05 Noora Koponen vihr: Arvoisa rouva puhemies! Koronavirusepidemian aikana ravitsemistoimintaa on rajoitettu tartuntatautilain väliaikaisten säännösten nojalla tartuntataudin leviämisen estämiseksi välttämättömistä syistä. Elinkeinojen harjoittamisen rajoittaminen ei ole koskaan mukava tai toivottava toimenpide, ja valiokunta onkin pyrkinyt työssään turvaamaan elinkeinon harjoittamisen ja toisaalta samaan aikaan estämään epidemian leviämistä tautitilanne huomioden siinä määrin kuin se on mahdollista. Valiokunnan mietintö on yksimielinen, ja haluankin osaltani kiittää kaikkia valiokunnan jäseniä siitä, että yhteistyössä oli aito halu löytää kokonaisuus, joka palvelisi nimenomaan ihmisten terveyttä ja elinkeinotoimintaa parhaiten.

Valitettavasti koronavirusepidemia on Suomessa sellaisessa vaiheessa, että ravintolatoimintaan kohdistuvat rajoitukset ovat edelleen välttämättömiä. Perustuslakivaliokunta on edellyttänyt rajoitusten kohdentamista erilaisiin ravitsemisliikkeisiin välttämättömyyden perusteella. Tästä johtuen tiukimmat rajoitukset kohdistetaan koronavirusepidemian torjunnan näkökulmasta sellaisiin ravitsemisliikkeisiin, joihin liittyy suuri todennäköinen riski asiakkaiden välisten kontaktien syntymiseen.

Lisäksi valiokunta kiinnittää mietinnössään huomiota siihen, että rajoitustoimet kohdentuvat vain sinne, missä ne aluekohtainen tilanne huomioden ovat välttämättömiä. Tiukimman rajoituksen piiriin kuuluisivat näin valiokunnan näkemyksen mukaan lähinnä yökerhot, anniskelubaarit ja pubit. Pienemmän rajoituksen piiriin kuuluvien ravitsemisliikkeiden ryhmään kuuluisivat esimerkiksi ruokaravintolat, kahvilat ja lounasruokalat. Huoltamoiden yhteydessä toimivat ravitsemisliikkeet eivät rinnastu epidemian torjunnan kannalta suuremman riskin ravitsemusliikkeisiin, jolloin ne voivat edelleen tarjota tauko- ja evästyspaikkoja muun muassa tieliikennetyöläisille.

Lain sallima tiukempi asiakasmäärän rajoitus kohdistetaan sellaisiin ravitsemisliikkeisiin, joiden pääasiallisena ravitsemistoimintana on tarjota yleisölle alkoholijuomia. Näissä ravitsemisliikkeissä asiakasmäärän rajoitus olisi enintään 50 prosenttia suurimmasta asiakas- tai henkilömäärästä, ja muissa ravitsemisliikkeissä vastaava rajoitus olisi enintään 25 prosenttia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2020 vp

On tärkeää, että rajoitustoimien tarpeellisuutta punnittaessa huomiota kiinnitetään ensisijaisesti ravitsemistoiminnan luonteeseen, esimerkiksi siihen, liittyykö ravintolan toimintaan asiakkaiden kokoontumista pääosin pöytäseurueittain vai onko ravintola enemmän sentyyppinen, että ihmiset seisovat lähellä toisiaan. Fyysisen läheisyyden lisääntyminen voi olla taudin leviämiskannalta erittäin merkittävä tekijä, johon näin ollen on syytä kiinnittää huomiota.

Ravitsemistoiminnan harjoittajan on erittäin tärkeää huolehtia siitä, että asiakkaiden oleskelu toteutuu riittävän väljästi ja asiakaspaikat sijoittuvat riittävän etäälle toisistaan. Ihmisten asioinnin tilassa tulee olla turvallista. Ravitsemisliikkeen on myös yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi huolehdittava siitä, että ravitsemisliikkeen tilojen ja pintojen puhtaanapitoimenpiteet, hygieniaohteet, asiakaspaikkojen sijoittelu ja muut vastaavankaltaiset toimenpiteet ovat riittäviä ja että ne ennen kaikkea turvaavat asiakkaiden oleskeluympäristön riittävän hyvin.

17.08 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Tässä on käytetty erittäin hyviä puheenvuoroja tästä lakiesityksestä ja siitä mietinnöstä, jonka tänään saimme aikaiseksi. Yritän olla toisiamatta asioita, jotka on oikeastaan aika useaan kertaan täällä sanottu, ja löytää tähän jonkin muunkinlaisen näkökulman. Ja niinpä tähän aluksi haluan siteerata tartuntatautilain 58 §:ää. Me olemme nyt siis säätämässä 58 a §:ää, mutta mitä sanoo tartuntatautilain 58 §? Se sanoo näin: ”Kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi päättää toimialueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä.” Tämä on siis ollut vuodesta 2016 voimassa — erittäin voimakas pykälä, joka kertoo siitä, kuinka voimakas tämä tartuntatautilaki on. Edelleen tuo jatkuu niin että aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavat päätökset niin, että ne koskevat useampia kuntia yhtä aikaa. Tuossa ei sanota ravintolatoiminnasta mitään, ja sen takia me olemme tarvinneet 58 a §:n, jolla me sitten täsmällisesti säätelemme tätä vastaavaa tilannetta, siis ihmisten läheisyyttä ja muita asioita, ravitsemuselinkeinon piirissä.

Olen erittäin tyytyväinen siitä, kuten täällä muutkin puheenvuoron käyttäjät, että saimme sosiaali- ja terveysvaliokunnassa aikaiseksi yksimielisen mietinnön. Mutta tietenkin itse asia on sellainen, mistä emme voi olla tyytyväisiä. Siis eihän kukaan voi olla tyytyväinen siitä, että me joudumme rajoittamaan, mutta nyt vain jokainen ymmärtää sen, että tilanne tässä epidemiassa on Suomessakin ja varsinkin kansainvälisesti sellainen, niin kuin olette uutisista huomanneet, että monessa maassa tehdään kokonaan sulkuja, niin kuin meillä olivat 4.4.–31.5. ravitsemusliikkeet kokonaan suljettuja. Kuulemme uutisissa tätä tällä hetkellä Pariisista, Belgiasta ja niin edelleen.

On erittäin vaikea arvioida, mikä on se oikea ja paras toimintamalli tällaisessa tilanteessa. Itse edustan sellaista näkökantaa, että me emme tehneet väärin, kun me kesäkuun alusta lukien säätelimme tätä asiaa toisin päin kuin me säätelemme nyt. Kävin juuri tuolla omalla istumapaikallani läpi THL:n lausunnon 22:selta toukokuuta — allekirjoittajina pääjohtaja Markku Tervahauta ja johtaja Mika Salminen — jossa todettiin ja annettiin erittäin voimakas tuki sille ajattelulle, että oikea marssijärjestys on juuri se, että säädämme koko maahan yleisen säännön, josta sitten voi poiketa alueellisesti. Silloinhan myös perustuslakivalio-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2020 vp

kunta kiinnitti tähän huomiota, ja nyt, kun se on toistamiseen kiinnittänyt huomiota, me olemme sosiaali- ja terveysvaliokunnassa olleet valmiit kääntämään tämän toisin päin.

Kysehän on siitä, miten me arvioimme tätä epidemiaa. Otan ihan konkreettisen esimerkin: Kuukausi sitten ei Vaasassa ollut kymmentäkään uutta tartuntatautitapausta 100 000:ta asukasta kohden kahdessa viikossa. Vielä viikko sitten Satakunta oli niin sanottujen punaisten alueiden ympäröimä. Tällä hetkellä tilanne on siellä toinen. Kun tätä mietinnön ensimmäistä versiota viime viikolla käsiteltiin, sen johdantokappaleessa Ahvenanmaata kuvattiin tilanteessa, jossa siellä ei ole tartuntoja. Nyt se on kiihtymisvaiheessa. Tilanteet muuttuvat hyvin nopeasti.

Haluan tässä siis ikään kuin todeta, että StV, sosiaali- ja terveysvaliokunta, ja eduskunta sen esittelystä eivät tehneet väärin, kun ne säätivät tästä asiasta toukokuun lopussa toisella tavalla, siis toisella marssijärjestyksellä. Mutta nyt teemme niin kuin perustuslakivaliokunta tässä tahtoo. Se on minusta oikein, ja täysin tuen tätä ajatusmallia.

Tässä tulee olemaan käytännön sovellus erittäin vaikea asia, niin kuin täällä puheenvuoroissa on jo viitattu. Ei ole kadehdittava niiden virkamiesten asema, jotka joutuvat vastaamaan kysymyksiin, kun elinkeinonharjoittaja tulee kysymään, että eikö tämä minun ravitsemusliikkeenä nyt kuitenkin ole sellainen, joka on vähän enemmän muuntyyppinen kuin pääasiallisesti alkoholin myynnistä tulonsa saava ravitsemusliike. Tässä tulee erittäin merkittävää rajankäyntiä tapahtumaan siellä kuntatasolla, ja me olemme tietysti tästä tietoisia, mutta aivan niin kuin täällä varsinkin valiokunnan muut jäsenet ovat jo selostaneet, me joudumme punnitsemaan ja harkitsemaan näitä erilaisia vaihtoehtoja hyvinkin huolellisesti.

Olen varsin tyytyväinen tähän esitykseen. Kaikkein tärkeintä nyt on tietenkin, että me tältäkin osin voisimme nyt vaikuttaa siihen, että tämä epidemia alkaisi laantua. Viimeisten päivien luvut — ja nimenomaan liukuvat kahden viikon keskiarvot — kertovat hieman optimismia antavia tietoja. Emme tiedä, onko se väliaikaista, mutta näyttää siltä, että viimeisen 3—4 päivän aikana päivittäisten tartuntojen määrät — ja näin ollen myös kahden viikon liukuvat keskiarvot — eivät ole olleet jatkuvasti suurempia vaan se kasvu pysähtyi. Uusia tapauksia tulee mutta ei enää kiihtyvässä määrin. Tämä on erittäin tärkeätä, jos me näillä lisätoimenpiteillä saamme tätä tilannetta rauhoitettua

17.15 Veronica Rehn-Kivi r: Arvoisa puhemies! Saimme tänään sosiaali- ja terveysvaliokunnassa valmiiksi mietinnön tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta. Tarkoituksena on koronaviruksen, joka viime aikoina on tartuttanut useita ihmisiä etenkin baareissa ja yökerhoissa, leviämisen estäminen. Alkuperäisessä esityksessä käsiteltiin kaikkia baareja ja kahviloita ja ravintoloita samalla tavalla, mutta nyt ruokaravintoloille ja esimerkiksi kahviloille annetaan lievempiä rajoituksia. Tänään valmistuneen mietinnön mukaan muun muassa asiakaspaikkoja voi rajoittaa enintään 25 prosentilla normaalista alkuperäisen 50 prosentin sijaan. Mahdollisuudella asetusten avulla päättää anniskeluajoista ja aukioloajoista estetään varmasti taudin leviämistä etenkin baareissa ja yökerhoissa.

Värderade talman! Jag är glad över att vi i social- och hälsovårdsutskottet i dag har gjort ett enhälligt betänkande om ändringen i lagen om smittsamma sjukdomar och restaurangrestriktionerna. Nu begränsas till exempel kundplatserna i matrestauranger och kaféer med högst 25 procent från det normala i stället för med hälften som i det ursprungliga förslaget. Det här är befogat med tanke på framför allt små kvarterskrogars lönsamhet och det faktum att det på små restauranger inte uppstår någon massexponering av smittan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2020 vp

Jag är glad över att vi nu kan ge små matrestauranger bättre möjlighet att klara sig i den här svåra situationen. På en matrestaurang sitter man på sin egen plats och umgås inte med andra än sitt eget bordssällskap, och ifall man måste röra på sig så har man ett ansiktsskydd för ansiktet. Att nu ge matrestaurangerna lättare restriktioner ger dem också mer ansvar. Det är viktigt att krögarna nu också förstår att trygga kundernas och personalens säkerhet med tillräckliga skydds- och hygienåtgärder.

17.17 Raimo Piirainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Valiokunta on tehnyt töitä terveys edellä taloutta unohtamatta, ja haluan näin valiokunnan ulkopuolisena kiittää valiokunnan jäseniä, ennen kaikkea oppositiota, siitä, että tämä mietintö on yksimielinen.

Muutamia kohtia, mitkä ovat nousseet valiokunnan jäsentenkin esityksissä, haluan tässä nostaa esille: Elikkä juuri tämän, että rajoitetaan siellä, missä kriisi on nousemassa päälle, mutta ei puututa siihen, missä ei ole minkäänlaisia ongelmia. Ja tämä on varmasti nyt — tai ainakin toivon, että tämä on — elinkeino- ja ravitsemistoimijoille tyydyttävä lopputulos. Ja niin kuin edustaja Lindén totesi, rajoittaminen ei ole itsetarkoitus. Tämähän on aivan selvä asia, että tässä pyritään vain huolehtimaan terveydestä ja siitä, ettei epidemia lähitisi laukkaamaan, mutta myös siitä, että ravintolatoiminta voi Suomessa jatkua. — Kiitoksia.

17.18 Joakim Strand r: Värderade talman! Terveys edellä, mutta taloutta unohtamatta — mielestäni edustaja Piiraiselta erinomainen yhteenveto. On hienoa, että nyt pystytään punnintaa tekemään alueellisesti, oli se sitten kunta, maakunta tai sairaanhoitopiiri tai jokin muu sopiva alue.

Det är också viktigt att man nu skiljer på olika typer av restauranger.

Ja on hienoa, että paitsi perustuslakivaliokunnan myös talousvaliokunnan lausunto otettiin tässä hyvin huomioon. Olemme käyneet siellä hyvää keskustelua viimeisen puolen vuoden aikana.

Det är även bra att man nu tar i beaktande verksamhetsförutsättningarna för logistikföretagerna. Man kan säga att det är stor skillnad på nattklubbar och bensinstationer.

Siihen liittyy myös tämä pelastusalan henkilökunta ja muut, joista tässä hyvin puhuttiin. Elikkä kiitos hyvästä työstä koko valiokunnalle. Mielestäni on erittäin arvokasta, että tämä mietintö oli yksimielinen, ja tuossa kun edustaja Lindén nosti Vaasan useaan otteeseen esille, niin se on hyvä esimerkki siitä, miten rajusti nämä tilanteet voivat vaihtua. Laitoin juuri viestiä meidän sairaanhoitopiirin johtajalle, ja tänään aamulla — ainoastaan kymmenen uutta tapausta koko sairaanhoitopiirin alueella elikkä ei vain Vaasassa, ne ovat siellä sisällä. Sen jälkeen muutama uusi, joten suunta on hyvä, toivottavasti pysyy, sanoi sairaanhoitopiirin johtaja Kinnunen, ja siihen on hyvä lopettaa. — Kiitos.

17.19 Mats Löfström r: Ärade fru talman! Jag vill också tacka social- och hälsovårdsutskottet för ett mycket bra arbete trots den utmanande tidtabellen. Som medlem av grundlagsutskottet har jag deltagit i behandlingen av grundlagsutskottets utlåtande som vi god-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2020 vp

kände förra veckan och som social- och hälsovårdsutskottet har tagit i beaktande och gjort nödvändiga ändringar i lagförslaget.

För det första är det viktigt att inte dra alla över en och samma kam, det har grundlagsutskottet slagit fast. Då lagförslaget gavs till riksdagen var incidensen i ett sjukvårdsdistrikt över 130 och på ett annat område noll. Ändå föreslogs begränsningar på området med noll fall. Det är viktigt att områden som inte har några smittfall inte behöver ha samma begränsningar för verksamheten eftersom det då får för stora ekonomiska konsekvenser trots att de inte har någon betydande smittofara på området. Grundlagsutskottet har också tydligt sagt att verksamheten inte kan begränsas utan vägande skäl eller motivering för det.

För det andra får bensinstationer och den typens kaféer och matställen fortsätta ha öppet på natten. Risken att smittas där är sannolikt lika liten på natten som på dagen. Det är viktigt att en yrkeschaufför eller en barnfamilj som måste köra på natten kan få stanna och ras-ta också på natten, att få en kopp kaffe och smörgås på samma sätt som på dagen, så klart med liknande fysiska avstånd och hygienkrav såväl på natten som på dagen.

För det tredje undantas fartyg. Det här är också viktigt, att chaufförer och andra kan få mat ombord på fartygen då de är på väg med viktiga exportvaror eller är på väg i nyttotrafik eller resor av annan viktig anledning. Vissa fartyg med många lastbilschaufförer avgår sent på kvällen. Det är viktigt att de kan servera chaufförer mat, precis som social- och hälsovårdsutskottet nu slår fast. Det här slog också ekonomiutskottet fast i sitt viktiga utlåtande. Det här höll nämligen på att bli ett olycksfall i arbetet och hade då inte gällt utländskflaggade fartyg, såsom estnisk- eller svenskflaggade fartyg, och således bara drabbat de finskflaggade fartygen. Därför var det viktigt att också få detta klargjort, även om det aldrig hann bli ett problem då regionalförvaltningsverken var mycket på alerten i frågan tillsammans med social- och hälsovårdsministeriets tjänstemän. Men det är viktigt att nu slå fast saken klart och tydligt.

Ärade talman! För det fjärde: På de orter där man har begränsningar så begränsas kundplatser på diskotek och barer med 50 procent. Det föreslog man också skulle gälla restauranger, därifrån det knappt finns några kända smittfall. Det hade slagit hårt mot många mindre kvartersrestauranger, som det finns gott om i exempelvis Helsingfors. Därför är det viktigt att dessa ställens kundplatser enbart begränsas med maximalt 75 procent. Det är en mycket rimlig och viktig avvägning.

För det femte och det sista: Utskottet slår också fast att regeringen måste ta ordentlig hänsyn till Ålands särställning både i denna lag samt om man nu förbereder nya ändringar i smittskyddslagen. Utskottet slår inte fast hur det ska göras, eftersom riksdagen inte heller kan göra det utan att trampa in på självstyrelsens lagstiftningsbehörighet. Konkret kunde man ändå lösa saken genom att landskapsregeringen själv fick fatta beslut om eventuella stängningar på Åland, vilket skulle följa logiken i smittskyddslagen överlag, där landskapsregeringen, självstyrelsens organ, är förvaltningsmyndighet på Åland, inte ett regionalförvaltningsverk. Lagstiftningen som sådan är helt klart rikets behörighet, men det finns ändå inga hinder för att landskapsregeringen kan fatta förvaltningsbesluten så länge Åland accepterar att göra det. Det här kom tydligt fram i grundlagsutskottets arbete och höranden av de sakkunniga.

Det här bör regeringen nu tillsammans med landskapsregeringen snabbt diskutera. Det har nämligen varit spänt mellan Åland och social- och hälsovårdsministeriet de senaste månaderna, då man på Åland upplevt att man inte tagit i beaktande självstyrelsen i tillräckligt hög grad. Att reglera restauranger och folksamlingar är nämligen normalt självstyrelsen på

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2020 vp

Ålands behörighet. Det är helt onödigt att det finns gnissel mellan självstyrelsen och regeringen i dessa frågor. Effektiviteten i att bekämpa viruset är det centrala, och jag är säker på att det mest effektiva sättet att göra det på Åland är att självstyrelsen och regeringen har en tät dialog och tillsammans beslutar om åtgärderna ifall det påverkar områden som normalt är Ålands egen lagstiftningsbehörighet. Det här är enbart ett juridiskt problem, inte ett praktiskt. De åländska social- och hälsovårdsmyndigheterna tar pandemin på lika stort allvar som regeringen. De facto har Åland vissa definitioner som är ännu mer strikta än de som är för landet som helhet, så ur den aspekten finns ingen anledning till oro, om en sådan har funnits. Därför behöver man nu snabbt diskutera de här sakerna för att också få bort det gnissel som funnits och som finns mellan regeringen och självstyrelsen, så att hela fokus i stället kan användas för att bekämpa viruset samt hantera de utmaningar som pandemin för med sig.

Avslutningsvis, fru talman, är det således viktigt att fortsätta hålla hjärtat varmt, huvudet kallt och att tvätta händerna.

17.31 Mia Laiho kok: Arvoisa rouva puhemies! Muutama sana vielä tästä tartuntatautilain väliaikaisesta muutoksesta. Tämähän on voimassa helmikuun loppuun saakka, ja sannottakoon tässä vielä, että kun eduskuntaan ollaan tuomassa koko tartuntatautilain muutosta, niin siinä yhteydessä varmasti myös arvioidaan näitten yhteistä synkronointia, ettei niissä tule ristiriitaisuuksia.

Nostan esille tämän yleisten hygieniakäytänteiden tärkeyden. Edelleenkin riippumatta siitä, onko rajoituksia vai ei, on tärkeää, että noudatetaan hygieniasäännöksiä, pestään käsiä ja pintoja ja että yrittäjät myöskin huolehtivat ravintoloidensa hyvästä hygieniastasosta. Ja siihen kyllä luotankin — kaikki haluavat pitää tietenkin yrityksensä puhtaana tartunnoista — ja myös asiakkaiden omaan vastuuseen.

Tässä esityksessähän nyt nämä ravintolat tullaan niiden pääsääntöisen toiminnan mukaisesti jakamaan kahteen ryhmään, ja tiukimman rajoituksen piiriin kuuluisivat ravitsemisliikkeet, jotka toimialalla mielletään käytännössä lähinnä yökerhoiksi ja anniskelubaareiksi tai pubeiksi, ja sitten pienemmän rajoituksen piiriin kuuluvat ravitsemusliikkeet olisivat ruokaravintoloita, pitserioita, hampurilaisravintoloita, kahviloita tai lounasruokaloita. On kuitenkin huomioitava edelleenkin, että näitäkin koskevat alueellisuus- ja välttämättömyyssäädökset, että suoraan mitään paikkoja ei olla siis sulkemassa vaan se riippuu siitä epidemiatilanteesta. Ja myöskin paikkamäärällä sitten yritetään ohjata näihin hygieniakäytäntöihin mahdollisimman optimaalisesti.

Tämä on rankka tilanne tietenkin monelle ravintoloitsijalle, mutta toivottavasti nämä rajoitukset omalta osaltaan vähän tuovat sinne joustavuutta, nimenomaan näitten alueellisten arviointien kautta. Ja tarvitaan tietenkin yhteistyötä ministeriön ja aluehallintovirastojen kesken ja yli alueidenkin, niin että tehdään myöskin yhtenäisiä ratkaisuja huomioiden ne alueelliset tarpeet ja epidemiatilanne mutta niin, että kohdellaan yrittäjiä tasavertaisesti.

17.34 Bella Forsgrén vihr: Arvoisa puhemies! Täällä on käyty erittäin hyvä keskustelu, iso kiitos siitä.

Olen ollut tänään sosiaali- ja terveysvaliokunnassa vierailevana varajäsenenä käsittelemässä tätä ja olen ollut perustuslakivaliokunnassa paikalla, kun olemme aikanaan tästä esityksestä antaneet toimintaohjeet, ja ehkä sitten halusinkin selventää edustaja Lindénin puheen jäljiltä sitä, mitä me olemme siellä perustuslakivaliokunnassa tarkoittaneet lausunnol-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2020 vp

lamme. Mehän emme ole varsinaisesti ottaneet kantaa siihen, tuleeko tai pitääkö tai eikö voi tehdä valtioneuvostosta koko maahan liittyviä rajoituksia, vaan olemme ottaneet esille sen, että säännöspohjassa ei voi olla sellaista, että vaihtoehtoina ovat vain pelkästään sellaiset vaihtoehdot, että perustasollekin tulisivat rajoitukset yhtäaikaaisesti kaikkialle. Eli sitä me olemme sanoneet, että meillä pitää olla vaihtoehto, että alueellinen harkinta on mahdollista tehdä. Eli tavallaan sitä haluan ehkä korostaa aikaisemmasta puheenvuorosta, että ei tulisi sellaista kuvaa, että tavallaan jos perustelut täyttyisivät ja välttämättömyys täyttyisi, niin ei voisi tehdä laajojakin rajoitteita. Elikkä me toivoimme, että se käännetään — käänteinen säännös siihen, mikä niissä aikaisemmissa sosiaali- ja terveysvaliokunnan säännöksissä oli — sellaiseksi, mitä perustuslakivaliokunta oli tarkoittanut, ja se hyvin onneksi tapahtuikin valiokunnassa tänään. Iso kiitos siitä.

17.36 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Ei minulla ole mitään halua tästä asiasta kiistellä. Minä tarkoitin puheenvuorossani sitä, että kun viime viikon lopulla hyvin voimakkaasti varsinkin tiedotusvälineissä annettiin ymmärtää, että sosiaali- ja terveysvaliokunta ja itse asiassa eduskunta päättäessään näistä asioista 29.5. olisivat tehneet asioita jollakin lailla väärin, niin minäpä luen, mitä nyt tänään sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnössä tästä asiasta — siis siitä, mikä oli tämä aikaisempi tilanne — sanotaan. Se kuuluu näin, se on neljäs kohta tässä mietinnössä: ”Perustuslakivaliokunta kiinnitti voimassa olevien”, siis voimassa olevien, ”säännösten käsittelyn yhteydessä lausunnossaan” — tämä viittaa siis siihen viime toukokuiseen tilanteeseen — ”huomiota siihen, että sääntelyn alueellinen soveltamisala on merkityksellinen sääntelyn välttämättömyyden ja oikeasuhtaisuuden kannalta. Valiokunta korosti, että välttämättömyysedellytysten tulee säädösperusteisesti ohjata päätöksentekoa alueellisesta soveltamisalasta ja ettei rajoituksia voida säätää tai pitää voimassa sellaisilla alueilla, joissa se ei ole tartuntatautilanteen vuoksi välttämätöntä.” Tämä on siis tämä viime kevään lausunto, siis lausunto 14/2020. Sitten tämä StV:n, sosiaali- ja terveysvaliokunnan, mietintö jatkuu: ”Kyseisen lausunnon johdosta ravitsemustoimintaan kohdistetut rajoitukset ulotettiin voimassa olevassa säädöstekstissä koskemaan koko maata eräin poikkeuksin. Tämän lisäksi säädettiin, että jolleivät rajoitukset ole välttämättömiä koko maassa tartuntataudin leviämisen estämiseksi, valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset alueista, joilla kutakin velvoitetta ja rajoitusta sovelletaan.” Halusin vain muistuttaa, että ei sosiaali- ja terveysvaliokunta, enempää kuin koko eduskuntakaan, tehnyt mitään väärin tämän asian aikaisemmassa käsittelyssä.

17.38 Bella Forsgrén vihr: Arvoisa puhemies! No nyt, kun lähdettiin tälle linjalle, pitäähän sitä nyt omassa kannassaan pysyä, kun aloittikin. Haluankin muistuttaa, mitä perustuslakivaliokunta omassa päätöslausunnossaan kirjoitti: ”Lakiehdotus voidaan käsitellä tavalisen lain säätämisyjärjestyksessä vain, mikäli valiokunnan sen 58 a §:stä tekemät valtiosääntöoikeudelliset huomautukset otetaan asianmukaisesti huomioon.”

17.39 Mia Laiho kok: Arvoisa rouva puhemies! Juuri niin, miten edustaja Lindén viittaa siihen sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausuntoon, mutta ongelma on ollut se, ettei sitä alueellisuutta ole kuitenkaan huomioitu käytännössä, eli valtioneuvosto ei ole huomionut sitä toiminnassaan. Kaikkia on kohdeltu samalla tavalla, vaikka olisi pitänyt huomioida paremmin sitä alueellisuutta. Että kyllä tässä katsoo sinne valtioneuvoston suuntaan, että toimenpiteitä siellä suunnalla olisi pitänyt tehdä, ja kun niitä ei tapahtunut, niin nyt tietenkin pe-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2020 vp

rustuslakivaliokunnan oli siihen asiaan puututtava. Koska heidän sanomisellaan ei ollut silloin riittävää vaikutusta, niin siitä piti tehdä tämmöinen, eli jotta tämä laki voidaan saada läpi, niin sinne pitää tehdä jo eduskunnassa sellaiset vaateet, että valtioneuvosto myöskin ne täyttää toiminnassaan.

17.40 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Nyt tietysti yksimielinen valiokunnan mietintö on tässä käsillä, ja sillä tavalla on tietysti ikävää, että tästä nyt tulee tämmöistä sanailua — no, toki itse olin sitä aloittamassa, mutta haluan nyt todeta.

Tällä hetkellä, tällä viikolla meillä on maassa nyt voimassa olevan ja silloin keväällä säädetyn 58 a §:n pohjalta eri alueilla erilainen käytäntö. Meillä on kuudella alueella tällä hetkellä voimakkaampi käytäntö: siellä ravintoloiden asiakaspaikat on rajoitettu 50 prosenttiin, anniskelu loppuu kello 22 ja ravintola saa olla auki kello 23:een. Neljällätoista alueella meillä on toisenlainen käytäntö: anniskelu on 24:ään asti, ravintola saa olla auki 01:een asti, ja paikoista 100 prosenttia saa olla ihan täynnä. Mistä tulee tällainen luulo, että meillä noudatettaisiin kaikilla alueilla samaa käytäntöä? Tässä on kysymys vain siitä, että silloin keväällä me säädimme koko maahan yleissäännön, josta sai poikkeuksella antaa aluekohtaisia erilaisia ratkaisuja. Nyt me teemme niin, aivan niin kuin perustuslakivaliokunta on esittänyt, että me emme säädä rajoittavaa yleissäännöstä vaan rajoitussäännökset ovat aluekohtaiset ja meillä ei ole voimassa koko maassa rajoittavaa yleissääntöä, johon sitten tehdään alueellisia poikkeavuuksia.

17.41 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Näen, että kaikista tärkeintä on nyt kuitenkin se, miten nämä alueelliset rajoitukset käytännössä toteutuvat siinä vaiheessa, kun niille tulee tarvetta. Onhan tässä nyt nähty matkan varrella muun muassa Kainuussa, Mikkelissä ja nyt viimeksi Vaasassa, että on alueellisesti toimittu ja asetettu erilaisia rajoituksia, kun sille on ollut tarvetta. Minun mielestäni myös nyt tämän lainsäädännön hyväksymisen jälkeen on tärkeää se, miten tosiasiallisesti toimitaan siellä alueella. Se on nyt tärkeintä ja juuri se, miten avit ja myös kunnat/sairaanhoitopiirit alueellisesti nytten asettavat niitä alueellisia/paikallisia rajoituksia sen senhetkisen tilanteen mukaisesti.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 139/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.